

سازمان جهانی بهداشت هر سال به مناسبت روز جهانی سلامت روان یک پیام اصلی را در راستای توجه هر چه بیشتر دولت ها، سیاستگذاران، ذینفعان، افراد کلیدی جامعه و جمعیت عمومی به موضوعات مرتبط با سلامت روان اعلام می دارد. بر همین اساس پیام در نظر گرفته شده برای سال ۲۰۲۱ از سوی این سازمان، «سلامت روان برای همه: بیایید آن را به یک باور تبدیل کنیم» می باشد. تأکید این پیام بر ضرورت و اهمیت ارتقاء سلامت روان برای همه اقشار و طبقات اجتماعی است. یکی از راهبردهای مهم برای تحقق این شعار، آموزش جمعیت عمومی با هدف افزایش سواد سلامت روان، کاهش انگ اجتماعی مرتبط با دریافت خدمات سلامت روان و همچنین توسعه فرهنگ خودمراقبتی است. این آموزش ها باید از طریق مدارس، دانشگاه ها، مراکز فرهنگی، رسانه ها و همچنین مراکز ارائه دهنده خدمات سلامت به همه گروه های هدف ارائه گردد. آموزش های عمومی به ویژه باید نوجوانان و زنان یک جامعه را مخاطب اصلی خود قرار دهد، چرا که شواهد نشان دهنده آسیب پذیری بالای این دو گروه در زمینه سلامت روان هستند.

افزایش سهم حوزه سلامت‌روان در اعتبارات دولتی و تقویت سرمایه‌گذاری اقتصادی در حوزه سلامت‌روان از سوی بخش خصوصی نیز از جمله اقدامات مهمی است که می‌باید مورد توجه سیاستگذاران و فعالان حوزه سلامت قرار گیرد. سیاستگذاران و مدیران و مجریان حوزه سلامت در یک کشور باید تدابیری اتخاذ نمایند تا زیرساخت‌ها و خدمات پایه و تخصصی سلامت‌روان هم‌گام و متناسب با سایر حوزه‌های بهداشت و درمان رشد یابند تا همه‌آحاد جامعه بتوانند علیرغم مشکلات اقتصادی و اجتماعی همچنان دسترسی مناسبی به این خدمات داشته باشند. باید در نظر داشت که شکل ارائه خدمات باید به گونه‌ای باشد که افراد یک جامعه فارغ از وضعیت اقتصادی و اجتماعی و محل سکونت بتوانند برای رفع نیازهای خود در این حوزه به راحتی و بدون هیچ مانعی به ارائه‌دهندگان اصلی خدمت از جمله پزشکان و روانشناسان دسترسی داشته باشند.

یکی از موانع اصلی تحقق شعار "سلامت‌روان برای همه" وجود نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی است. فدراسیون جهانی سلامت‌روان نیز با انتخاب مضمون «سلامت‌روان در جهانی نابرابر» برای روز جهانی سلامت‌روان در سال جاری، به این موضوع مهم اشاره کرده است. در نتیجه نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی، سهم سلامت در سبد خانوارها کوچک‌تر شده و در نتیجه بی‌توجهی به سلامت، بی‌توجهی به موضوعات مرتبط با سلامت‌روان بیش از پیش خودش را نشان می‌دهد. کاهش این نابرابری‌ها یقیناً از طریق توسعه عدالت اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و در پی آن ایجاد فرصت‌های برابر در دسترسی به خدمات سلامت‌روان میسر خواهد شد.

امید است که با بازتاب این چالش‌ها و دغدغه‌های اجتماعی مهم به مسئولین و سیاستگذاران مرتبط و همچنین مجریان و مدیران حوزه سلامت در سطوح دانشگاهی، بتوان گام مهمی در راستای کاهش نابرابری‌ها در حوزه سلامت‌روان برداشت.

دکتر احمد حاجبی

مدیرکل دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد